

Wetsvoorstel

Wetsvoorstel tot invoering van artikel 466quater in het Gerechtigd Wetboek inzake de onbeslagbaarheid van de kwaliteitsrekeningen van een advocaat

TOELICHTING

Voorliggend wetsvoorstel strekt ertoe een wettelijke regeling in te voeren voor wat betreft de kwaliteitsrekeningen, i.e. de derdenrekening en de rubriekrekening, van de advocaat. Daar waar de derdenrekening deontologisch verplicht is met het oog op het uitsluitend verhandelen van gelden van cliënten of van derden, is de rubriekrekening een rekening waarop in een welbepaalde zaak ten behoeve van bepaalde begunstigen gelden worden geplaatst in afwachting van de beslechting of de afwikkeling van een geschil of de uitvoering van een overeenkomst (bijvoorbeeld escrow-account of de rekening waarmee een minnelijk kantonnement wordt gerealiseerd).

Tot op heden zijn de kwaliteitsrekeningen (derdenrekening en rubriekrekening) van de advocaat niet wettelijk geregeld in die zin dat er geen duidelijkheid bestaat over de vraag of deze rekeningen gevrijwaard blijven van de verhaalsrechten van de privé-schuldeisers van de advocaat. Vandaag kunnen de privé-schuldeisers van de advocaat beslag onder derden leggen in handen van de bank waar de derdenrekening of de rubriekrekening werd geopend, ten laste van de advocaat, en kunnen die schuldeisers beweren dat de advocaat geacht moet worden eigenaar te zijn van de gelden die werden geboekt op de rekeningen die op zijn naam werden geopend.

Er bestaat geen uitdrukkelijke wettelijke regeling voor een afsplitsing tussen het persoonlijk vermogen van de advocaat en de gelden, voor cliënten of derden bewaard, op de derdenrekening of rubriekrekening geopend door een advocaat. Nochtans, de gelden die zich op de kwaliteitsrekeningen van een advocaat bevinden, zijn, economisch gezien, geen gelden die aan de advocaat toekomen en zijn dus in werkelijkheid niet voor hem bestemd (en a fortiori niet voor zijn schuldeisers), maar wel gelden van cliënten of derden die via een derdenrekening worden getransfereerd of op een rubriekrekening worden 'geparkeerd'. Zij kunnen dus geen onderpand vormen voor de vorderingen van de persoonlijke schuldeisers van de advocaat in de zin van art. 7 Hypotheekwet. Het is noodzakelijk dat deze gelden worden afgescheiden van het privé-vermogen van de advocaat en dat zij niet het voorwerp kunnen uitmaken van beslag gelegd door de schuldeisers van de advocaat.

De kwaliteitsrekening zal door de advocaat moeten worden geopend bij een door de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen op grond van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen vergunde instelling.

Een aantal deontologische regels erkennen dat het privé-vermogen van de advocaat een afgescheiden vermogen uitmaakt waarbij de gelden op een derdenrekening en de rubriekrekening van de advocaat niet aan de advocaat zelf toebehoren. Een eerste deontologische regel verplicht de advocaat om gelden van zijn cliënten of van derden gescheiden te houden van zijn privé - of kantoorrekeningen (Reglement OVB inzake de verhandeling van gelden van cliënten of derden van 11 december 2002, in werking getreden op 6 maart 2003; Règlement OBFG sur le maniement de fonds de clients ou de tiers de 16 janvier 2006, in werking getreden op 8 maart 2006).

Een andere deontologische regel bepaalt dat de advocaat uitsluitend een derdenrekening kan openen bij een financiële instelling waarmee de Orde van Vlaamse Balies of bij ontstentenis de Orde van Advocaten waar de advocaat is ingeschreven, een overeenkomst heeft afgesloten (Reglement OVB inzake de verhandeling van gelden van cliënten of derden van 11 december 2002, in werking getreden op 6 maart 2003), overeenkomstig een modelovereenkomst afgesloten met de Belgische Vereniging van Banken. In deze modelovereenkomst is bepaald dat elke compensatie, fusie of bepaling van eenheid van rekening tussen de derdenrekening en bankrekeningen van de advocaat uitgesloten is.

Voorts heeft het Hof van Cassatie in het arrest van 2 februari 2007 (Cass. 2 februari 2007, RW 2007, 1680-1683) de tegenwerpelijke van het minnelijk kantonnement, i.e. een vorm van rubriekrekening, in geval van samenloop erkend. Het Hof van Cassatie oordeelde dat het kantonnement een doelvermogen is waaraan samenloop geen afbreuk doet.

Die deontologische normen en het cassatiearrest van 2 februari 2007 vormen een partiële regeling voor de problematiek van de samenloop en de onbeslagbaarheid van de derden- of rubriekrekeningen van een advocaat. Het kan immers niet dat de gelden op zo een rekening, die in wezen toekomen aan derden of cliënten van de advocaat, worden aangewend ter betaling van de persoonlijke schulden van de advocaat. Deze gelden vormen niet het eigen vermogen van de advocaat en kunnen derhalve niet het onderpand uitmaken voor de schuldvorderingen van de persoonlijke schuldeisers.

Het cassatiearrest van 27 januari 2011 (Cass. 27 januari 2011, F.07.0109.F) laat echter geen enkele twijfel meer bestaan omtrent een vereiste en hoogdringende wetgevende tussenkomst. Het Hof van Cassatie stelt immers dat de fondsen van de derdenrekening van een advocaat, bij gebrek aan een *specifieke wettelijke bepaling*, tot zijn vermogen blijven behoren. Bijgevolg kunnen de persoonlijke schuldeisers van de advocaat beslag onder derden leggen in handen van de betrokken bank. Zonder specifiek wettelijke regeling, lijkt de bescherming zich dus nog moeilijk te kunnen verankeren in de theorie van de vermogensafschieding.

We merken op dat er in de schoot van het Hof van Cassatie zelf een belangrijk verschil in perceptie heerst. Het voormelde positieve cassatiearrest van 2 februari 2007 werd door de Nederlandstalige afdeling gewezen; het arrest van 27 januari 2011 vloeide uit de pen van de Franstalige afdeling die dus geen rekening hield met de in de hoofdzakelijk Nederlandstalige rechtsleer verwoorde beschermende werking van de derdenrekening.¹

¹ Zie E. DIRIX, « Kwaliteitsrekeningen », *T.P.R.* 1996, 71-87; « Kwaliteitsrekeningen; algemene inleiding en toepassingsgevallen, in *Inzake kwaliteit. De kwaliteits- of derdenrekening naar Belgisch en Nederlands recht*,

Zonder wetgevende tussenkomst zou de in het cassatiearrest van 27 januari 2011 ingenomen stelling leiden tot een problematische situatie met tal van ongelukkige partijen. Zowel de cliënt en de derde die betalen via een advocaat, als de derde of de cliënt voor wie de fondsen bestemd zijn, dreigen een ernstig nadeel te lijden, als de gelden die tijdelijk op een derdenrekening of een rubriekrekening staan het voorwerp kunnen uitmaken van een beslag door een schuldeiser van de advocaat. De bescherming van de burger vereist een wettelijke regeling van de onbeslagbaarheid van de kwaliteitsrekening.

Uit de bedenkingen van André Michielsens (A. MICHELENS, « Cassatie zet voortbestaan derdenrekening op de helling », *De Juristenkrant*, 2011, 9 februari 2011, N° 223, 6-7) leren we dat een wettelijke tussenkomst er alle belang bij heeft zich duidelijk te profileren naar doel en verantwoording van de kwaliteitsrekening. Een transparante wettelijke regeling zal de rechtszekerheid ten goede komen en een goede rechtsbedeling mogelijk maken. Nogmaals, niet alleen de advocaat zelf als rekeninghouder is gebaat met een wettelijke regeling, maar ook de belanghebbenden en de schuldeisers van de advocaat zelf. Hoofdzaak is dat de burger er absoluut moet kunnen op vertrouwen dat gelden die in afwachting van de uitkomst van een geding of de uitvoering van een overeenkomst worden bewaard, steeds hun beoogde bestemming zullen bereiken en niet in handen van schuldeisers van een advocaat zullen vallen.

Aangezien Boek III van het Gerechtelijk Wetboek artikelen bevat die betrekking hebben op de balie, wordt voorgesteld om in Boek III, een bijkomend artikel in te voegen.

Deventer, Kluwer, 1998, 3-16; « De derdenrekening van een advocaat: een algemene kwaliteitsrekening? », noot onder Brussel 26 maart 2002, *T.B.B.R.* 2003, 318-328; « De kwaliteitsrekening herbezocht », *T.P.R.* 2004, 263-282 (met V. Sagaert).

WETSVOORSTEL

Tot invoering van artikel 466quater in het Gerechtelijk Wetboek inzake de onbeslagbaarheid van de kwaliteitsrekeningen van een advocaat.

Het voorgestelde (nieuw) artikel 446quater Ger. W. luidt als volgt :

§1. De advocaten houden gelden die zij voor rekening van hun cliënten of derden ontvangen aan op een rekening die zij openen bij een door de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen op grond van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen vergunde instelling overeenkomstig door de Orde van Vlaamse Balies en door de Ordre des barreaux francophones et germanophone vast te stellen regels.

De rekeningen waarop advocaten uitsluitend gelden voor rekening van verschillende begunstigten ontvangen, zijn derdenrekeningen.

De rekeningen waarop advocaten uitsluitend gelden voor rekening van een begunstigde of begunstigten met betrekking tot een welbepaalde zaak ontvangt, zijn rubriekrekeningen.

§2. De tegoeden geboekt op derdenrekeningen en rubriekrekeningen zoals bedoeld in de vorige paragraaf zijn niet vatbaar voor beslag door de schuldeisers van de advocaat-titularis van die rekening.

Orde van Vlaams Balies
17 februari 2011

